

Fundacja na Rzecz Dwujęzyczności

Scenariusz godziny wychowawczej

Znajdź swoje kruki

Ministerstwo
Edukacji Narodowej

Projekt dofinansowany ze środków budżetu państwa, przyznanych przez Ministra Edukacji w ramach programu Nasze tradycje.

Autorka	Katarzyna Pluta	
Grupa docelowa, w tym wiek uczestników (jeśli istotne)	Uczniowie 7 i 8 klasy szkoły podstawowej.	
Rodzaj zajęć, przedmiot	Godzina wychowawcza.	
Temat, tytuł	Zobacz życzliwych i pomocnych ludzi w swoim otoczeniu. Znajdź swoje kruki. Kruk krukowi oka nie wykole.	
Słowa kluczowe	Życzliwość, relacje, wsparcie	
Krótki opis zajęć	Uczniowie szukają, nazywają, eksponują i opowiadają o bliskich i przyjaznych osobach z różnych środowisk, w których przebywają.	
Czas trwania	W zależności od liczebności klasy, jedna godzina lekcyjna lub dwie.	
Cele zajęć	CEL 1. Uczniowie identyfikują osoby im życzliwe, osoby ze swojego otoczenia, na które mogą liczyć. CEL 2. Uczniowie dzielą się z innymi radością wynikającą z obecności życzliwych osób w ich otoczeniu. CEL 3. Uczniowie wzmacniają swój dobrostan poprzez uświadomienie sobie, że mają w swoim otoczeniu osoby życzliwe i wspierające.	
Cele w języku ucznia	Zobacz, ilu życzliwych ludzi masz wokół!	
Kryteria sukcesu, efekty uczenia się	Po zajęciach uczniowie: KS 1. wymieniają osoby im życzliwe ze swojego najbliższego otoczenia, KS 2. dzielą się refleksją i radością z odkrycia obecności życzliwych osób w swoim życiu, KS 3. wskazują osoby, na których wsparcie mogą liczyć, także spoza grona najbliższych, przy których czują się bezpiecznie.	Powiązanie z celami C 1. z KS 1. C 2. z KS 2. C 3. z KS 3.
Metody, techniki, formy pracy	praca indywidualna, dyskusja moderowana, praca z tekstem	

STRUKTURA ZAJĘĆ

Aktywność	Czas trwania	Czynności osoby prowadzącej	Czynności uczestników	Niezbędne materiały i sprzęt
Wprowadzenie	10 minut	Nauczyciel zapoznaje uczniów z publikacją „Między słowami” oraz przysłowiem „Kruk krukowi oka nie wykole”, zwracając uwagę na jego wieloznaczność. Zachęca uczniów do odczytania i interpretacji znaczenia przysłowia w kontekście tematu lekcji. Nauczyciel odczytuje przysłowie oraz fragment publikacji dotyczący jego znaczenia, a następnie zadaje pytanie: <i>Jak czuje się kruk przy kruk?</i> Jeśli wykorzystywane są narzędzia cyfrowe, nauczyciel może zaproponować uczniom pracę z aplikacją LearningApps, np. quiz typu „Milionerzy” lub notatkę z lukami do uzupełnienia z podanych wyrazów. Nauczyciel zapisuje na tablicy najważniejsze słowa i pojęcia pojawiające się w wypowiedziach uczniów. W razie potrzeby parafrazuje ich wypowiedzi, podpowiadając adekwatne określenia. Wśród zapisanych pojęć akcentuje słowo „bezpiecznie”; jeśli nie pojawi się ono spontanicznie, nauczyciel wprowadza je poprzez parafrazę wypowiedzi uczniów.	Uczniowie odpowiadają na pytania nauczyciela lub wykonują zadanie w aplikacji LearningApps, a następnie prezentują efekty swojej pracy. Przykładowe zdania do uzupełnienia: Jeśli kruk krukowi oka nie wykole, to znaczy, że jeden drugiemu nie zrobi żadnej (niespodzianki / prezentu / krzywdy). Jeśli kruk krukowi oka nie wykole, to znaczy, że jeden przy drugim może czuć się (wesoło / niespokojnie / bezpiecznie).	Tablica i środki do zapisu wniosków z dyskusji. Aplikacja LearningApps. Karty pracy ze zdaniami z lukami do uzupełnienia oraz zestawem proponowanych wyrazów.

Praca indywidualna	15 minut	Nauczyciel proponuje uczniom indywidualne zadanie, którego celem jest wskazanie osób, przy których uczniowie czują się spokojnie i dobrze oraz które postrzegają jako życzliwe, pomocne lub dające poczucie bezpieczeństwa. Nauczyciel przygotowuje trzy narzędzia (karty pracy, pola do wpisywania), odpowiadające następującym kategoriom: <u>Moje najbliższe kruki</u> – uczniowie wpisują osoby, które uważają za życzliwe, wspierające i bliskie, na których pomoc mogą niezawodnie liczyć (np. członkowie rodziny, najbliżsi opiekunowie). <u>Moje przyjazne kruki</u> – uczniowie wpisują osoby z dalszego kręgu bliskości, takie jak przyjaciele, koledzy i koleżanki, wybrani nauczyciele, dalsza rodzina. <u>Moje kruki życzliwe</u> – uczniowie wpisują osoby, z którymi kontakt nie jest częsty, ale zawsze ma charakter bezpieczny i życzliwy, a interakcje pozostawiają dobre samopoczucie (np. dalsi koledzy i koleżanki ze szkoły, nauczyciele, inni dorośli, znajomi). Nauczyciel prosi uczniów o wpisanie osób do odpowiednich kategorii, zaznaczając, że wystarczą inicjały lub określenie roli/funkcji, np. „mama”, „nauczyciel biologii”, „kolega z drużyny piłkarskiej”, „przyjaciółka z innej klasy”. Przed rozpoczęciem ćwiczenia nauczyciel dba o wyciszenie atmosfery w klasie oraz obniżenie napięcia emocjonalnego. Może zaproponować krótkie ćwiczenie oddechowe: nabranie powietrza przez nos i wypuszczenie go ustami, jak przy gaszeniu świeczki; ćwiczenie powtarzane jest trzykrotnie. Nauczyciel wyjaśnia sens zadania i zachęca uczniów do dostrzegania oraz doceniania różnych pozytywnych interakcji – nie tylko z osobami najbliższymi, lecz także z ludźmi, z którymi relacje są mniej intensywne, ale życzliwe i bezpieczne (np. z zawsze miłą Panią z sekretariatu albo pomocnym sąsiadem/sąsiadką). Podczas wykonywania zadania nauczyciel monitoruje pracę uczniów i udziela wsparcia tym, którzy mają trudności z realizacją ćwiczenia.	Uczniowie pracują indywidualnie.	Hasła, pod którymi uczniowie wpisują swoje „kruki” można przygotować jako strony np. w aplikacji Padlet, albo w PowerPoint, jeśli uczniowie mają dostęp do tableatów lub laptopów. Można również przygotować trzy oddzielne kartki z nagłówkami.
Liczenie „kruków”	10 - 15 minut	Nauczyciel zapisuje na tablicy nazwy kategorii z ćwiczenia. Uczniowie kolejno podają liczbę kruków przypisanych do każdej kategorii. Nauczyciel wspólnie z uczniami zlicza wskazane liczby osobno dla każdej kategorii. Nauczyciel może zaangażować uczniów w liczenie, przekazując jednemu lub dwóm z nich kalkulatory i powierzając im rolę „audytorów” sprawdzających poprawność obliczeń. Liczenie odbywa się na głos, wspólnie z całą klasą. W przypadku licznej klasy nauczyciel może wyznaczyć trzech uczniów, którzy – podchodząc do kolegów – zbierają i zapisują liczby „kruków”, każdy w jednej, przypisanej kategorii. Jeśli są w klasie uczniowie, którzy mają trudności w identyfikacji bliskich i dalszych osób życzliwych lub choćby przy których czują się bezpiecznie, nauczyciel osobiście pomaga takiemu uczniowi w ich znalezieniu.	Uczniowie podają po kolei liczbę „kruków” z każdej kategorii. Uczniowie liczą wspólnie z nauczycielem wszystkie „kruki”.	

Podsumowanie Moja sieć „kruków” – moja sieć wsparcia. Mam już swoje „kruki”.	15 minut	Uczniowie otrzymują kartki A4 z grubego papieru. Kartki są w kopertach. Na kartkach są narysowane / wydrukowane cztery okręgi (w formie mapy myśli lub „słońca”, od którego odchodzą strzałki – promienie lub inne pomysły). W najmniejszym okręgu uczeń wpisuje swoją inicjały lub słowo „ja”. W następnym – inicjały osób, które zidentyfikował jako „swoje kruki” z pierwszej kategorii, w kolejnym – kruki drugiej kategorii i w ostatnim - trzeciej. Wszystkie te inicjały łączy ze sobą liniami. Powstaje sieć wsparcia. Nauczyciel poleca, aby narysowaną sieć uczniowie zabrali do domu. Proponuje, aby spoglądali na nią czasem i szukali nowych „swoich kruków”.	Uczniowie rysują swoją sieć wsparcia. Jeśli chcą ją przedstawić wszystkim, robią to. Jeśli nie, mają możliwość schowania do koperty.	Koperta z papierem w rozmiarze A4. Dobrze, aby papier był w miarę sztywny. Flamastry albo kredki.
Podsumowanie zajęć	10 – 15 minut	Nauczyciel zadaje pytanie: Czy po naszej dzisiejszej lekcji potraficie zauważyć/wymienić więcej osób, które są sympatyczne, pomocne, życzliwe lub czujecie się przy nich bezpiecznie? Oczekiwana jest odpowiedź uczniów, że widzą więcej takich osób w swoim bliższym i dalszym otoczeniu. Gdyby jednak był ktoś, kto twierdzi, że nie widzi takich osób, warto po zajęciach porozmawiać z każdą taką osobą. Może to być sygnał, że uczeń doświadcza trudności w relacjach z rówieśnikami lub znaczącymi dorosłymi. W takiej sytuacji uczeń może wymagać indywidualnego wsparcia i dalszej pomocy ze strony nauczyciela lub specjalistów.	Uczniowie odpowiadają.	
Metody monitorowania osiągnięć	Aktywne uczestnictwo jest osiągnięciem.			
Lista dodatkowych źródeł, przydatnych materiałów	Laptopy, tablety i wymienione aplikacje lub inne urządzenia byłyby pomocne i usprawniały pracę uczniów. W scenariuszu proponowane są różne aplikacje, w większości darmowe.			
Możliwe sposoby indywidualizacji pracy na zajęciach (jeśli dotyczy)	Osoby nieneurotypowe mogą wymagać wsparcia. Trzeba się także zastanowić nad dyskretnym wsparciem uczniów, o których trudnej sytuacji w grupie rówieśniczej lub rodzinnej wiemy. Gdy podejrzewamy, że wielu uczniów z danej klasy może mieć problem z identyfikacją osób życzliwych i bezpiecznych, a nie chcemy zrezygnować z przeprowadzenia zajęć, można zrezygnować z którejś kategorii lub/i ograniczyć liczbę osób, które uczniowie wpisują np. tylko trzy osoby.			
Jakie potencjalne trudności można napotkać, prowadząc zajęcia?			Jak im zaradzić?	
Uczeń może mieć trudności w zidentyfikowaniu osób w różnych kategoriach. Być może trzeba będzie mu pomóc. W zależności od liczebności grupy klasowej i tempa pracy uczniów należy przeznaczyć na zajęcia jedną lub dwie godziny lekcyjne.			Nauczyciel/nauczyciele monitorują na bieżąco indywidualną pracę uczniów i służą im pomocą. Jeśli uczeń ma trudności z identyfikacją osób w poszczególnych kategoriach, nauczyciel pracuje razem z nim.	